

АКТИ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

**УХВАЛА
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційним поданням 49 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання фінансування бюджетних установ, здійснення соціальних виплат населенню та надання фінансової підтримки окремим підприємствам і організаціям Донецької та Луганської областей»

м. Київ
1 вересня 2015 року
№ 33-у/2015

Справа № 2-34/2015

Конституційний Суд України у складі суддів:

Саса Сергія Володимировича — головуючого, доповідача,
Вдовіченка Сергія Леонідовича,
Гультая Михайла Мирославовича,
Запорожця Михайла Петровича,
Касмініна Олександра Володимировича,
Литвинова Олександра Миколайовича,
Мельника Миколи Івановича,
Сергейчука Олега Анатолійовича,
Тупицького Олександра Миколайовича,
Шаптали Наталі Костянтинівни,
Шевчука Станіслава Володимировича,

розглянув на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційним поданням 49 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання фінансування бюджетних установ, здійснення соціальних виплат населенню та надання фінансової підтримки окремим підприємствам і організаціям Донецької та Луганської областей» від 7 листопада 2014 року № 595 (Урядовий кур'єр, 2014 р., 11 листопада) зі змінами.

Заслухавши суддю-доповідача Саса С. В. та дослідивши матеріали справи, Конституційний Суд України

У С Т А Н О В И В:

1. Суб'єкт права на конституційне подання — 49 народних депутатів України — звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням визнати такою, що не відповідає Конституції України (є неконституційною), Постанову Кабінету Міністрів України «Деякі питання фінансування бюджетних установ, здійснення соціальних виплат населенню та надання фінансової підтримки окремим підприємствам і організаціям Донецької та Луганської областей» від 7 листопада 2014 року № 595 зі змінами (далі — Постанова), якою затверджено Тимчасовий порядок фінансування бюджетних установ, здійснення соціальних виплат населенню та надання фінансової підтримки окремим підприємствам і організаціям Донецької та Луганської областей (далі — Тимчасовий порядок).

Автори клопотання вважають, що Кабінет Міністрів України, видавши Постанову, порушив конституційні права громадян України, які проживають у населених пунктах Донецької та Луганської областей, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження (далі — тимчасово неконтрольована територія), а саме: право рівності, право на свободу пересування та вільний вибір місця проживання, на соціальний захист та достатній життєвий рівень.

Крім того, на думку народних депутатів України, Кабінет Міністрів України, затверджуючи Тимчасовий порядок, вийшов за межі повноважень, наданих йому Конституцією України, і втрутився у сферу виключної компетенції Верховної Ради України — визначати права і свободи людини і громадянина та гарантії цих прав і свобод.

Суб'єкт права на конституційне подання стверджує, що Постанова не відповідає положенням статей 22, 24, 33, 46, 48, 64, 92, 95 Конституції України.

На підтвердження своїх аргументів народні депутати України наводять правові позиції Конституційного Суду України, викладені в рішеннях від 6 липня 1999 року № 8-рп/99, від 20 березня 2002 року № 5-рп/2002, від 17 березня 2004 року № 7-рп/2004, від 1 грудня 2004 року № 20-рп/2004, від 11 жовтня 2005 року № 8-рп/2005, та посилаються на положення Бюджетного кодексу України та законів України «Про пенсійне забезпечення», «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», «Про соціальний захист дітей війни», «Про Державний бюджет України на 2014 рік».

2. Конституційний Суд України, вирішуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі у зв'язку з прийняттям Третьою колегією суддів Конституційного Суду України Ухвали від 29 липня 2015 року про відмову у відкритті конституційного провадження у цій справі на підставі пунктів 2, 3 статті 45 Закону України «Про Конституційний Суд України», виходить з такого.

2.1. До повноважень Конституційного Суду України належить, зокрема, вирішення питань про відповідність Конституції України (конституційність) актів Кабінету Міністрів України (статті 147, 150 Основного Закону України).

У пункті 1 Постанови затверджено Тимчасовий порядок, а в пункті 2 Тимчасового порядку передбачено призупинення видатків з державного бюджету, бюджету Пенсійного фонду України та бюджетів інших фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування на тимчасово неконтрольованій території до її повернення під контроль органів державної влади. Автори клопотання, стверджуючи, що вказані положення Постанови та Тимчасового порядку суперечать вимогам статей 92, 95 Конституції України, зазначають, що Кабінет Міністрів України не наділений повноваженнями змінювати порядок фінансування бюджетних установ та здійснення соціальних виплат. Крім того, народні депутати України вважають, що пункт 1 Постанови та пункт 2 Тимчасового порядку не відповідають положенням Бюджетного кодексу України, законів України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», «Про Державний бюджет України на 2014 рік». Однак згідно зі статтею 14 Закону України «Про Конституційний Суд України» питання щодо законності актів органів державної влади віднесені до компетенції судів загальної юрисдикції і не належать до повноважень Конституційного Суду України.

У процесі розгляду справи Конституційний Суд України встановив, що пункт 2 Тимчасового порядку визнано незаконним та нечинним постановою Окружного адміністративного суду міста Києва від 12 березня 2015 року (залишено без змін ухвалою Київського апеляційного адміністративного суду від 20 травня 2015 року). Згідно зі статтею 150 Конституції України та правовою позицією Конституційного Суду України юрисдикція Конституційного Суду України поширюється на чинні нормативно-правові акти (їх окремі положення) (Рішення Конституційного Суду України від 14 листопада 2001 року № 15-рп/2001).

Автори клопотання також наголошують, що окремі положення Постанови та Тимчасового порядку не відповідають частині третій статті 22 Конституції України, оскільки звужують зміст та обсяг прав громадян, які проживають на тимчасово неконтрольованій території. Як зазначав Конституційний Суд України, перевіряти на відповідність вказаним положенням Основного Закону України підлягають лише закони, а не акти Кабінету Міністрів України (Ухвала від 25 грудня 2008 року № 63-у/2008).

Таким чином, наведене є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі в цій частині згідно з пунктом 3 статті 45 Закону України «Про Конституційний Суд України» — невідомість Конституційному Суду України питань, порушених у конституційному поданні.

2.2. Відповідно до Закону України «Про Конституційний Суд України» у конституційному поданні має зазначатися правове обґрунтування тверджень щодо неконституційності правового акта або його окремих положень (пункт 4 частини другої статті 39); предметом розгляду Конституційного Суду України може бути конституційне подання, в якому викладаються аргументи і стверджується про неконституційність законів, інших правових актів Верховної Ради України, актів Президента України, актів Кабінету Міністрів України, правових актів Верховної Ради Автономної Республіки Крим (частина перша статті 71).

Отже, суб'єкт права на конституційне подання, стверджуючи про невідповідність оспорюваного акта (його окремих положень) Основному Закону України,

повинен навести правові аргументи щодо такої невідповідності (Ухвала Конституційного Суду України від 2 жовтня 2014 року № 86-у/2014).

Народні депутати України наголошують, що положення абзаців першого, другого пункту 3 Постанови стосовно завдання міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади, місцевим державним адміністраціям до 1 грудня 2014 року забезпечити переміщення бюджетних установ, підприємств та організацій, що належать до сфери їх управління, з тимчасово неконтрольованої території в населені пункти, на території яких органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі, не відповідають статтям 24, 48 Конституції України. При цьому автори клопотання не навели правових аргументів щодо такої невідповідності, а лише висловили припущення, що виконання вказаного положення Постанови призведе до порушення конституційних прав громадян на рівність перед законом та на достатній життєвий рівень для них та їхніх сімей.

Згідно з пунктом 5 Постанови окремим міністерствам та Донецькій, Луганській обласним державним адміністраціям доручено підготувати та подати Кабінету Міністрів України проект закону щодо визначення механізму врегулювання розрахунків за поставлені та неоплачені енергоносії на тимчасово неконтрольованій території за рахунок коштів, передбачених для виплати пільг та субсидій на цій території. Народні депутати України, стверджуючи про невідповідність пункту 5 Постанови статті 46 Основного Закону України, висловили лише припущення, що його виконання унеможливить отримання жителями Донецької та Луганської областей належних їм соціальних виплат. Однак припущення не можуть вважатися аргументами на підтвердження неконституційності правових актів (ухвали Конституційного Суду України від 13 квітня 2004 року № 32-у/2004, від 15 листопада 2007 року № 64-у/2007).

Пунктом 8 Тимчасового порядку визначено особливий порядок виплати пенсій та інших соціальних виплат особам, які переміщені на контрольовану територію (за заявою осіб, взятих на облік у встановленому порядку). Автори клопотання вважають, що вказане положення суперечить статті 33 Конституції України, оскільки обмежує права осіб, які проживають на тимчасово неконтрольованій території, на свободу пересування та вільний вибір місця проживання, а також її статті 46, але доводів на обґрунтування цього твердження не надали. Народні депутати України також не навели правових аргументів щодо того, як саме положення пункту 8 Тимчасового порядку, яке стосується виключно громадян, переміщених на контрольовану територію і взятих на облік у встановленому порядку, впливає на конституційні права осіб, які проживають на тимчасово неконтрольованій території.

Суб'єкт права на конституційне подання мотивує невідповідність Постанови статті 64 Конституції України лише відсутністю в Постанові положення про її видання у зв'язку з проведенням антитерористичної операції, однак це не можна вважати правовим обґрунтуванням неконституційності зазначеного акта.

Таким чином, конституційне подання в цій частині не відповідає вимогам пункту 4 частини другої статті 39, частини першої статті 71 Закону України «Про Конституційний Суд України», що є підставою для відмови у відкритті конституцій-

ного провадження у справі згідно з пунктом 2 статті 45 Закону України «Про Конституційний Суд України» — невідповідність конституційного подання вимогам, передбаченим Конституцією України, цим законом.

Враховуючи викладене та керуючись статтями 147, 150, 153 Конституції України, статтями 14, 39, 45, 50, 71 Закону України «Про Конституційний Суд України», Конституційний Суд України

у х в а л и в:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційним поданням 49 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання фінансування бюджетних установ, здійснення соціальних виплат населенню та надання фінансової підтримки окремим підприємствам і організаціям Донецької та Луганської областей» від 7 листопада 2014 року № 595 зі змінами на підставі пунктів 2, 3 статті 45 Закону України «Про Конституційний Суд України» — невідповідність конституційного подання вимогам, передбаченим Конституцією України, цим законом, та невідомість Конституційному Суду України питань, порушених у конституційному поданні.

2. Ухвала Конституційного Суду України є остаточною.

КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ